

ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ

Обществен съвет

ПРОТОКОЛ

№ 175

На 21.06.2024 г. се проведе заседание на Обществения съвет към ЦИК.

ПРИСЪСТВАХА:

Ива Лазарова – председател на Обществения съвет, Институт за развитие на публичната среда;

Стефан Манов – зам.-председател на Обществения съвет, Българско сдружение за честни избори и граждански права – Пловдив;

Дончо Пачиков – Българско сдружение за честни избори и граждански права – Национална асоциация;

Иванин Кънчов – Гражданско сдружение „БОЕЦ“ – България обединена с една цел;

Надежда Гологанова – Гражданска инициатива за свободни и демократични избори;

Росен Андонов – Сдружение „Памет“;

Цветелина Пенева – Сдружение „Демокрация и законност“;

Стоил Цицелков - Европейска асоциация за защита на човешките права – България.

Заседанието бе открито в 16 часа и 15 минути и председателствано от госпожа Ива Лазарова – председател на Обществения съвет към Централната изборителна комисия.

* * *

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВА ЛАЗАРОВА: Откривам редовното заседание на Обществения съвет към Централната изборителна комисия.

Изпратих ви предложение за дневен ред, който сега ви предлагам да гласуваме.

Д н е в е н р е д:

1. Обсъждане на независимото наблюдение в изборния ден.
2. Разни.

Но искам преди да гласуваме дневния ред да кажа, че е постъпило писмо от Сдружение „Памет“, които ще имат нов представител в Обществения съвет, когото ние познаваме от преди. Това е Росен Андонов, който заменя инж. Светлин Тодоров. Писмото е изпратено до Централната изборителна комисия, за да бъде отразено и на подстраницата на Обществения съвет на сайта на Централната изборителна комисия.

Ако нямате други предложения за нови точки или промяна на дневния ред, който ви изпратих, ви предлагам да гласуваме.

Който е съгласен моля да гласува.

Приема се единодушно предложението за дневен ред.

Предлагам ви да започнем с **първа точка** от дневния ред.

Идеята за нея бе, тя да включи дискусия във връзка с това, което организациите са наблюдавали в изборния ден, проблеми, които сте забелязали и искате да обсъдим, евентуален документ, по който можем да се обединим след наблюдението на 9 юни. Моля, заповядайте с коментари, препоръки, мнения.

РОСЕН АНДОНОВ: При мен всичко протече нормално. Забелязах една пролука, която може да се използва за манипулация. Това са едни листи, при които след броене на бюлетините, се въвеждат в едни листчета, т.е. А4 формат, с много малки квадратчета, които са 5 кв. мм. Там се отбелязват гласовете в точки. Примерно даден кандидат има 4 гласа и се отбелязва с 4 точки. След преброяване на бюлетините се дават тези листове на един единствен човек, който от много близко разстояние преписва преброените гласове в черновите, като преглежда точките, които от преброяването са били въведени и много лесно може да направи следното.

Аз бях на 1 метър разстояние и виждах тези квадратчета. Ако няма човек до него, той може да направи следната манипулация. Ако за даден кандидат за народен представител има 11 гласа след преброяването за еднокъсната партия, той много лесно може да спести 6, 7 гласа и да ги нанесе същите 6, 7 към друга преференция в друга политическа партия. Така цялостното изчисляване в протоколите ще излезе правилно. Самият процес беше изключително организиран, много добре организиран и нямаха абсолютно никакви грешки. Не обръщаха кутията изцяло или наполовина. Това не е грешка според мен, но всичко беше изключително организирано, с изключение на това. Според мен има пролука в този начин на нанасяне от тези листове с малките квадратчета към чернови протокол. Ако до този човек, който ги нанася няма никой, а в секцията, в която бях нямаше никой до него, освен мен. Изключително внимателно ги нанасяше. Манипулации нямаше, но са възможни, ако този човек не бъде проверен по някакъв начин от повече от един човек. Председателката на секцията изяви желание да провери работата му, но не я провери. Аз наблюдавах. Само това забелязах, което не е грешка, нямаше проблем, но открих вратичка, чрез която може да се извърши манипулация.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Само искам да отговоря. Това за което говориш в момента, вероятно става дума за бланките чернови за броене на преференции. По принцип те трябва да са две и да се попълват от двама души от различни политически сили. Така пише по Изборния кодекс, така е и по Методическите указания на Централната избирателна комисия. Това е препоръчително, не е задължително да се използват тези бланки, така че голяма част от комисиите не ги използват, а по някакъв друг начин ги броят, както броят гласовете и по същия начин броят и преференциите. По принцип, ако се ползват бланките за преференции е редно да са двама души едновременно и един трети да ги диктува, като отваря бюлетините, че е за еди-кой си номер и двама души да записват. И при нанасянето на черновата, трябва да се сверява между тези двама души. Единият да ги диктува и другия да казва, да така е при мен.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВА ЛАЗАРОВА: Иванин Кънчов иска ли да ни разкаже повече за машините във връзка с това, което писа във вайбър групата?

СТЕФАН МАНОВ: Точно това исках да кажа, да помоля да се концентрираме точно благодарение на това, че Иван Кънчов е тук, на този въпрос, защото ако има нещо, ако мога да обобщя тези избори, което започва да става истински проблем, е тези бели бюлетини, както и да ги наречем – непълни.

Спомняйте си много добре Общественият съвет бяхме изключително критични по тази тема последните няколко месеца. На кръглата маса на конференцията в Дома на Европа общото усещане беше, че проблема е хардуерен, свързан с шпулите, с хартията. Моето огромно разочарование, че същия феномен продължава да се наблюдава, без да предпоставям каква е причината. Искам да кажа, че трябва да хвърлим поглед напред. Може да има скоро предсрочни избори отново. Искам благодарение на това, че Иванин Кънчов е човека с ръцете в двигателя, наистина да е

концентрирано там. Защото ако разчитаме на Централната изборителна комисия да се разбере този проблем, нищо няма да се разбере. Имаме вече достатъчно тежест, за да можем да бъдем онези, които да настояваме по този проблем за следващите седмици. Това беше нещо като контекст, преамбюл и увертюра. Естествено най-важното е какво ще ни каже Иван Кънчов като човек, който е с ръцете в двигателя, както се казва.

ИВАНИН КЪНЧОВ: Реално нещата, които изготвихме с инженер математик Пенчев за шпулата, те се взеха предвид. Като бях на тези избори техник, вътре желязото, което се слага в шпулата, Въртеше се хартията както трябва. Това всичко беше наред. Този път те не взеха предвид гланца на хартията. Хартията е с много тежък гланц, много силен, който като се отвори машината отвътре има една гумичка, която движи самата хартия при излизане. Тази гумичка предполагам не е сменяна на много избори. И допълнително е увредено покритието ѝ от миналите избори, когато проблема беше, че хартията заяждаше и претриваше тази гумичка. Сега в момента заради тази гумичка и заради тази хартия, ставаше някакъв софтуерен проблем и хартията не излизаше изцяло. Излизаше само номера на гласа и номера на машината. Мисля, че се казва механичен код. Това е един от големите проблеми.

Другото беше, че въпреки гланца, не зная дали вие сте го забелязали когато отидохте да гласувате, когато сгънеш хартията не преференциално номера, но номера за партията за която си гласувал, прозираше. Този път бяха сложили много натрапчиво плътен номер на всичките партии и дори бях свидетел как някои хора от СИК-овете, те нарочно взимаха хартията и я приплъзваха хубаво на масата, за да се види за кой номер си гласувал. Това е мое наблюдение, но може и да не е станала манипулация по този начин след това. Това също беше един от големите проблеми. Свързано е с допълнителните акумулаторни батерии, със захранванията. Кабелите преди една година бяха много слаби и СИК-

овете не бяха инструктирани как да затварят вратичките и се приплъзваха тези кабели. Мисля че имаше две секции, които гледах, че са преустановили работата с машините, защото няма кабел за зареждане. Всичко друго беше наред, но тези две неща не бяха както трябва.

Много хора не бяха спазили Методическите указания. Хората се оплакват, че не им излиза втори глас, а те реално не са натиснали, за да гласуват за двата вида избори. Това са моите наблюдения като цяло.

СТЕФАН МАНОВ: Мога ли да задам няколко технически въпроса? Искан да уточним това, защото в един момент бях останал с впечатление, че историята с дебелината на хартията, не казвам с гланца, а с дебелината е решен и тази хартия, която сега са поръчали била както трябва. Естествено хартията е тайна, защото е ценна книга и никой не я е пипал едва ли не до изборния ден. Но от твоите впечатления, а и другите хора, които са наблюдавали процесите с машините, защото аз нямах машина в Тулуза, какво ви е усещането между хубавите времена, преди бастисването на машините и трите избора, след превръщането в принтери. Като я виждаш реално, по-дебела ли е, по-тънка ли е, по-лъсква ли е? Има ли реална промяна тази хартия? Тезата за хартията е хубава, но ще продължа след това с техническите си размисли.

ИВАН КЪНЧОВ: В сравнение с хартията от 2021 г. тази хартия наистина ми се струва малко по-дебела, като лист. Другото нещо е това, че хартията на 2021 г. нямаше усещането като си пипне хартията, колко е гланцирана. За тези машини по мое лично наблюдение и на колегите, с които работя, не им е нужен изобщо такъв силен гланц. Гланцът е нужен колкото да минава гладко през тази въртяща се гумичка, която помага да излезе хартията и да не заяжда, но с толкова силен гланц става още по-дебела хартията и не е нужен.

СТЕФАН МАНОВ: На изборите през м. април 2023 г. и на местните избори на втори тур, когато върнаха машините, каква според всички вас,

които сте пипали физически тази хартия, имало ли е разлика или не е имало разлика? Усещането за дебелина, за гъвкавост каква е?

ИВАНИН КЪНЧОВ: На миналите избори, на които върнаха машините за втория тур, хартията беше по-тънка, не беше толкова дебела колкото в момента. Ролката реално е един и същи размер, за да може да влезе в машината. Заради размера на шпулата, който беше двоен, изглеждаше по-голяма, изглеждаше с по-тънка хартия. Аз ходих на места, на които заяждаше, хартията беше като през 2021 г. нормално. Сега оправиха един проблем, но замазаха с друг проблем.

СТЕФАН МАНОВ: Април 2023 г. имаш ли наблюдение, когато за първи път се получиха тези бели бюлетини? Тогава беше върнато хартиеното гласуване и ролката стана бюлетината.

ИВАНИН КЪНЧОВ: За тези избори нямам никакво становище, защото така се получаваха бели бюлетини. В момента не се получават бели бюлетини, а се получава брак. Това е разликата.

СТЕФАН МАНОВ: Някои от другите колеги, които са пипали машина, какви са ви вашите усещания за дебелината на хартията.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз имам конструктивно предложение. Ивелин Кънчов реално е работил. Аз съм наблюдавал в секции, гледал съм машина и хартия. Росен Андонов може би също има някакви впечатления, а може би и другите колеги, които са били в секции с машини. Нашите мнения и наблюдения имат теглото за сведения. Обсъждаме по между си. Аз винаги съм се опитвал да отидем към решаване на проблема. Какво имам предвид.

При първата употреба на машини, 2021 г. ли беше, когато за първи път се въведоха машини, тогава проблеми с бели бюлетини нямаше. Тези проблеми с белите разпечатки възникнаха след това.

СТЕФАН МАНОВ: Проблемът на Централната избирателна комисия, както многократно сме казвали, е нейната пълна непрозрачност. В разговор проведен между Цветелина Пенева, Надежда Гологанова и

ЦИК, може би и Свилена Гражданска е била, лятото на 2023 г., което е стенограма на ЦИК на 29 юни, става дума за разписката. И там Войнов или Матева казват дословно. Този проблем си съществува от самото начало. Това са бланкетни изказвания. Нямаме доклад, нямаме документ, който да казва, докладваха ни пет машини, десет машини, 50 машини. Моето усещане е, че този проблем стана масов, така че хората го виждат и го качват нагоре по мрежата, социални мрежи, чрез наблюдатели, след като машините бяха превърнати в принтери, дали това се съчетава с едно нормално износване на гумените ролки. Всеки принтер се износва, това е нормален ход и наистина се дължи на хартията, това е според мен един ключов въпрос, който въпрос, ние като го поставихме на Кръглата маса на „Сиела-Норма“, той каза аз хартия не мога да пипна, защото нямам право. Това е ценна книга. Връщаме се, че от една страна имаме непълни входящи данни, до каква степен проблема е масов. От друга страна няма взети никакви мерки да бъде минимизиран, защото се говори между глухи хора и със замерване на технически спецификации.

Това, което трябва да се направи, една машина в една секция, която е дала този тип дефекти, веднага се взема с комисия, вкарват се вътре пет вида хартия и се пуска до 1000 пъти и се вижда какво става. Трябва инженерен тест, а не замитане под килима. Освен да си пишат писма със син печат и подпис, няма нищо конкретно за решаване на този проблем, който видимо не се дължи на шпулата. Защото ако се дължеше на шпулата, нямаше да се появява повече. На „Сиела-Норма“ ѝ е удобно да казва шпулата, но не е шпулата. Спецификацията на хартията била отговаряла на производителя, кой казва истината. Машините които са били обект на дефект на бяла бюлетина са пределно ясни, защото тази година е следвало да има и протокол приложен към това. Всяка бяла бюлетина да бъде изолирана, описана и т.н. Тази информация вече е канализирана. Целта е в случая да се намери техническата причина за възникване на този проблем,

за да може да бъде отстранен. Дали е износване на гумичката, дали е друг проблем. Не може с всеки един избор целия ден да се пълни пространството с това, че вота ми не е отчетен и излизат бели бюлетини. Защото това означава, че следващите избори ще са 20 процента гласували с машини и на по следващите избори повече машини няма да има.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Абсолютно съм съгласен. Идеята ми беше следната. Нямах възможност да довърша изказването си. Аз имам предложение за следното решение от страна на Обществения съвет, насочено към Централната избирателна комисия и към медийното пространство, което изглежда в следния вид.

Тези машини, на които се писа, че е установен такъв проблем по време на изборния ден, да бъдат предоставени. Има един единствен Институт в България, който би могъл да каже да, не и точно какво е станало. И това е Института по криминалистика към Министерство на вътрешните работи, които бях поканил на въпросната конференция, която преди малко Стефан Манов спомена и цитира. Това е единствената институция. Защо казвам за нея? Защото по закон им е работата да кажат, това е така. Всички други видове институти към БАН могат да изкажат техническите и технологични предположения като теория и практика, но не могат да имат крайно заключение, с което може да се влезе в съда. Тъй като ако погледнем малко по надълбоко, тук в момента сме свидетели на истински саботаж по отношение националната сигурност в направление изборни процеси в България, което не е еднократно, а е рецидив в продължение на едни-колко си избора.

Първият път на използване на машини такъв проблем с бели бюлетини не е имало. Емил Войнов е единственият инженер в Централната избирателна комисия и винаги много откровено и професионално е разглеждал тези въпроси.

Госпожа Матева, че е твърдяла такова нещо, това е все едно аз да започна да ѝ давам съвети в направление на решаването на правни казуси. Никога не съм го правил, няма и да го направя. Така че предлагам Общественият съвет да помисли и след като чуем още съображения, най-накрая да се обединим около такова решение на Общественият съвет. Предложения към Централната изборителна комисия тези машини да бъдат предадени във въпросния институт, за който казах преди малко, с цел да бъде изяснена крайната истина. Имайте предвид, че неговите заключения са такива, че няма съд в България, който не би ги признал. В други случаи такива неща са давани на различни институти, метрология. Да, те могат да дадат някакво мнение, но то има такава тежест, каквато има заключението примерно на Ивелин Кънчов, каквото е моето заключение и заключението на други наблюдатели. С такава тежест е мнението на институтите, които са различни от Института, за който говоря. И ако се обединим около такова предложение за решение към Централната изборителна комисия, то според мен незабавно трябва да влезе в медийното пространство. Защото по този начин ние ще демонстрираме, че Общественият съвет не само се води Обществен съвет и от време на време изказва някакви мнения, а той реално застава зад еди-колко си избора, проблем който съществува и не само говорим от пусто в празно, но това не е решение.

Решението е според мен, това което се опитвам да предложа, ако ме разбрахте. Аз съм малко емоционален и се извинявам, но това на нищо не прилича. Прилича на детска градина, където този бил казал, онзи бил казал. Ние не знаем какви са изискванията на производителя, не знаем какво Централната изборителна комисия е казала по отношение на хартията. В един момент трябва да се съгласим, че това е така или не е така. Това ми е предложението. Ако Ива Лазарова може да го формулира по някакъв начин и да го гласуваме и да работим по въпроса, защото

можем още половин час да обсъждаме какви точно неща са износени в машините. Не сме ние хората, които можем да го кажем. Тези неща са предположения. Включително господин Пенчев, с който се познавам отлично, работим по тези въпроси, нашите са предположения. Толкова им е теглото. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВА ЛАЗАРОВА: Включвам се за да кажа, че това са по спомен 146 машини, които са извадени от употреба в изборния ден, но някои от тях са извадени още в началото на деня - те не са могли да работят още от самото начало. По някаква причина са прекъснали работа и след това са извадени от употреба. Това не са машините, които са пукали белите разписки.

Цветелина Пенева има думата.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Здравейте колеги! Аз искам да подкрепя първо това, което каза Ива Лазарова току що, защото това щеше да бъде първата ми теза. Въпросните 146 или 148 машини, които фигурират в съобщението на Централната изборителна комисия са тези, които въобще не са могли да стартират в началото на изборния ден или въобще не са могли да отпечатват.

По данни на нашата наблюдателска организация проблема е бил доста по-голям. Защото в нито едно място, където ние намерихме не докрай отпечатани бюлетини, не беше съставен такъв констативен протокол и Централната изборителна комисия не е известена от съответните СИК-ове, че с машините по места има проблем, за да може тези машини да бъдат заделени и дадени за последващ анализ, какъвто анонс получихме от един от членовете на Централната изборителна комисия в края на изборния ден.

Това което ние установихме в една секция в Перник, три такива бюлетини имам снимани, които ми изпратиха нашите наблюдатели. Лично аз намерих такава бюлетина по време на броенето в кв. „Христо Ботев“ в

една секция в 94-то училище, която бюлетина беше частично отпечатана. В нея фигурираше номер на секция и номер на машина, без никакъв вот на избирателя. Тя не беше лошо отрязана или приплъзната. Просто машината беше спряла да печата и я беше отрязала.

СТЕФАН МАНОВ: Само да допълня, има една хоризонтална линия отдолу.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Нямахме хоризонтална линия при мен. Аз имам снимана бюлетината и мога да ви изпрата. Снимах я, извадихме я заедно със СИК от урната. Най-големия куриоз беше, че тази секционна комисия беше сложила надлежно печат на празната бюлетина и я беше пуснала като глас на избирателя в урната. И след това изпаднаха в потрес, как да я преброят, защото очевидно на нея нямаше глас и не можеха да им излязат контролите и накрая с голямо чудене намалиха с един броя на избирателите. Те също не са си написали протокол, с който да уведомят Централната избирателна комисия, че в тази секция въпросната машина има проблем.

Ние като наблюдателска организация, където сме забелязали такива машини по места, сега пишем едно писмо до Централната избирателна комисия, за да им кажем номерата на машините, където ние сме установили, че има проблеми, защото никъде няма такива сканирани протоколи приложени на сайта с резултатите на Централната избирателна комисия.

Второ, не знам дали се запознахте с доклада, който излезе много бързо след изборния ден на Парламентарна асамблея на Съвета на Европа говореше, че машинните бюлетини отпечатани на тези избори, са позволявали да се разкрие вот на избирателя, тъй като са прозрачни. Не знам дали сте го коментирали, преди аз да се включа при вас. Това е официална констатация, която е включена в доклад на международни наблюдатели. Имаме проблем с хартията и по отношение на нейната

прозрачност, което означава отново, че тестове с хартията за гласуване наистина трябва да се провеждат преди изборния ден и трябва това да е наша препоръка според мен, задължително за промяна в Изборния кодекс.

Софтуерни специалисти в нашето сдружение са присъствали на отпечатване на такива недокрай пълни бюлетини. Според тях проблема наистина може да е свързан със софтуера, защото те ни обясняваха, че пред очите им машината е печатала и е спряла. Тоест не е започнала ролката да се върти, не е приплъзнала. Спряла е и е отрязала. И те коментираха, машината спираше да работи, а не че принтера не е работил добре. И имат едно на ум спрямо това, че възможно е някъде по софтуера, това го казвам само като предположение, което да го имаме предвид. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВА ЛАЗАРОВА: Дончо Пачиков има думата.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Да попитам Цветелина Пенева, дали чу моето предложение, което формулирах от името на Обществения съвет към Централната изборителна комисия. То беше да възложи на Института по криминалистика към МВР, анализ на този проблем, който дискутираме в момента. Тъй като те са единствените в България, които имат законово основание да вършат такива анализи. Никакви други най-различни институти не биха могли да дадат мнение, което е с тежест в съдебни спорове по въпроса.

За спирането на машината да работи, там има едни други софтуерни подозрения, които сме обсъждали с инж. Пенчев. Не искам сега да ги разказвам подробно, тъй като трябва много време, а каквото и да разкажем по между си в момента, то не е с особено значение. Така че настоявам това предложение към Централната изборителна комисия за анализ на машините от споменатия институт, да влезе в днешния ни дневен ред, с цел гласуване, обединяване около него или не. Във всички случаи нашата организация и други организации, които биха се присъединили, ако от

Общественият съвет не можем да се обединим около такова нещо, ще го предложим съвсем директно на Централната изборителна комисия, като едновременно ще го съобщим в медийното пространство да се знае, какво точно става и накъде отиват нещата. Проблеми с първото използване на машините по отношение на бели бюлетини не е имало въобще. При нас има на хартия първата употреба на машините. Лично аз притежавам едно парче от последната употреба на машините. Ние сме в състояние тук помежду си да се организираме и да предоставим плюс тези неща, които са снимани от Цветелина Пенева, някакъв начален доказателствен материал. Части от хартията във всички видове избори се намират в чувалите. При необходимост, съответният институт би могъл чрез съда да получи достъп до тези отрязъци в различните избори. Всичко може да е в техни ръце. Имало е сериозни проблеми.

По отношение на протоколите, аз за първи път констатирах такова нещо в 8.00 часа в една изборна секция в гр. Тръстеник в Плевенски изборителен район. От там нататък веднага комисията започна да мисли какво да прави. Звъняха на РИК. Аз не можах да ги изчакам, тъй като имах доста други секции. По мои сведения в 11.30 часа е имало заседание в Централната изборителна комисия по този въпрос и след това е имало тяхно писмо до всички РИК-ове, как да се постъпи. На хората, които са изпаднали в такава ситуация да им бъде предоставена възможност да гласуват втори избор, обикновено за Европейския парламент с хартия. Това нещо е пристигнало в РИК-овете някъде 12.30 часа, а в секционните комисии аз лично изпратих писмо до Централната изборителна комисия, с молба да ми препратят това писмо, като същото го дублирах в РИК – Плевен. РИК – Плевен ми изпратиха почти незабавно, а Централната изборителна комисия не ми изпратиха нищо, което също е много интересен случай, но това е лично и няма да го коментирам сега.

Допълнително в СИК-овете това нещо пристигна някъде около 14.00 часа. Те до 14.00 часа не са знаели какво да правят. Аз им казах, сигурно трябва веднага да им дадете възможност за хартия. Те казаха да, но нямаме законово основание и са прави. Саботажа в кавички или без кавички за мен е двоен, плюс хартия, софтуер и каквото и да било, след това огромно забавяне в протичането на информация, как да реагират СИК-овете при такъв случай, което е от страна на ЦИК.

Искам само да припомня, че по Изборен кодекс при такива сигнали реакцията трябва да бъде в рамките на един астрономически час, което във времето е текло по особен начин. Благодаря.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Използвам правото на дуплика да отговоря на Дончо Пачиков. Аз не бих подкрепила да настояваме анализа на машините да се прави от Института по криминалистика към МВР. Не мисля, че това е институцията, която трябва да се занимава с това. По скоро трябва да е институция, която има капацитет да направи такъв анализ. Според мен не е тази институция. Иначе да, аз съм за да настояваме пред ЦИК да се направи анализ, защо се стига до това. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВА ЛАЗАРОВА: Стоил Цицелков има думата и след това Росен Андонов.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Здравейте! Само няколко коментари имам. Мога после да разкажа за нашето наблюдение на изборите, особено ако правим някакъв общ призив, анализ, отчет за което имаме капацитет и данни.

Искам да нанесе няколко бележки. Първите избори с машини нямаха проблеми с хартиите, не защото нямаха. Нашата организация писа анализ тогава и може да го намерите. Общественият съвет ни подкрепи. Хартията не беше водещ резултат. Имаме случаи, потвърждавам, без да съм адвокат на ЦИК, случвало се е, но не беше никаква драма, защото това

не беше водещия резултат. Ние уверявахме гласоподавателите в тези експериментални секции, че в протокола всичко е редовно и те могат да си го проверят в интернет. Хората много не ни вярваха. Това беше случая.

За хартията, това което Стефан Манов повдигна, много е резонно и мисля, че много лесно може да го направим. Нашите впечатления и спомени се променят, науката работи с абсолютни данни и аз мога да предоставя от много от тези избори хартиите, защото нашите наблюдатели получават протоколи. Аз доста от тези избори имам, но нямам от всички. ако направим едно обединение ще ги намерим. Аз не разбирам от хартия, но мога да предоставя. Ние регистрираме много наблюдатели.

Тези три сертифициращи института са именно тези определени от закона да сертифицират и одобрят, че тези машини са за гласуване и техните заключения са единствените, които засега държавата взема под внимание, за да гарантира, че тези машини ще извършват именно тези функции, за които ние сме ги купили. И дотолкова, доколкото Института по криминалистика към МВР има всякакви правомощия, не е коректно да остане в стенограма, че тук в Общественият съвет никой не е направил бележка за едно такова изказване, затова го казвам, без да се заяждам. Тези институции са нашите държавни институции. Това е Института за метрология, Министерство на електронното управление, Български институт по стандартизация. Имаме доста наблюдатели и много информация имаме. Организирахме много широко обществено, гражданско мога да кажа наблюдение на камерите и тези данни влизат обобщени в една табличка и ние ги виждаме в реално време. Все още получаваме данни, така че този процес не е приключил. Искам да попитам дали ще наблюдавате изборите тази събота и неделя в Хасково и в Панагюрище. Ние сме изпратили наблюдатели. В Панагюрище имаме 27 човека, в Хасково имаме доста по-малко. Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВА ЛАЗАРОВА: Росен Андонов и след това Дончо Пачиков.

РОСЕН АНДОНОВ: Имаме данни за машините. В секцията в която аз бях, машината под № 8804 изплю една празна бюлетина. Това е софтуерен проблем. Наполовина отрязани заради валяка, другото е неотпечатване на бюлетината, което е софтуерен проблем и хардуерен проблем. Благодаря ви.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Както каза нашия уважаван колега, без да се заяжда, не е удобно да даваме мнение за един институт какъвто и да е той, без да знаем неговите задължения към държавата и неговите задължения за това, за което всички ние като данъкоплатци го плащаме. Първо трябва да си отсеем нещата и тогава да се изказваме по тези въпроси. Института по криминалистика вече е в стенограмата. Аз много благодаря, че имаме стенограма по този въпрос. Ако не се обединим около този Институт, нашата организация ще го направи. Общественият съвет има такова решение, аз бих подкрепил заради общото съгласие, да използваме тези три споменати института и в нашето предложение към Централната избирателна комисия да споменем тях и да отбележим в скоби, в никакъв случай да не се използва Института по криминалистика към МВР.

Можем още много неща да си кажем какво е било в миналото. Трябва да стигнем до някакво предложение за решение. Настоявам за такова нещо. Може да гласуваме и ще се види общото мнение.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВА ЛАЗАРОВА: Стоил Цицелков има думата.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Единствено направих коментара заради изказването, че нашето мнение с цялото ми уважение към Ивелин Кънчов и на всички останали, било равно с това на тези институти. Това исках да кажа. Нямам нищо против когато имаме данни всички, които са компетентни и се ангажират и се самосезират, да кажат и да приключим

тази тема. Тези институти са много сериозни, да не им нарушим авторитета, все пак сме Обществен съвет към държавна институция.

РОСЕН АНДОНОВ: Аз мога да предложа едно решение, което би помогнало. Там където са ваяците да бъде премахнат гланца. Няма нужда, има гланц на мястото на ваяците, където въртят. Това е един сантиметър от двете страни вероятно, не съм сигурен за размера на ваяците. Там не трябва да има гланц, за да въртят бюлетините както трябва. Това е хардуер, не е друг проблем, според мен. А относно софтуерния за неотпечатване, за там решение в момента нямам.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВА ЛАЗАРОВА: Иванин Кънчов има думата.

ИВАНИН КЪНЧОВ: Бих искал да изкажа мнението си, че дори и касовите апарати работят с леко гланцирана хартия. Няма как да се премахне този гланц, защото тогава ще възникнат други проблеми. Не разбрах точно гланца дали за хартия се отнася, при изказването на Росен Андонов. Гумичката няма никакъв гланц, тя трябва да има гладка повърхност, която при три от машините в Монтана, които проверих, вече повърхността на тази гумена ролка водеща на хартията към изхода не беше гладка. Доколкото проверихме с господин Пенчев, една ролка струва около 4 лв. на базата на всички тези пари, които са дадени на изборите не вярвам, че за „Сиела-Норма“ ще бъде такъв проблем да й се отпуснат пари, да смени повечето гумени ролки. Проблемът няма да се реши с премахването на гланца. Благодаря.

РОСЕН АНДОНОВ: Според мен проблема не е в гумените ролки, според мен проблема е в хартията. Ако сравним бюлетината от сегашните избори и бюлетините от машините на изборите, когато нямаше такива проблеми, аз мисля че ще намерим разлика в хартията. Там откъдето минават ваяците не е задължително да бъде гланцова хартията.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВА ЛАЗАРОВА: Нека да обобщя дотук поне част от дискусиата и предложенията, за да се обединим или да отхвърлим

идеята да се изготви и позиция документ от Общественият съвет, с който да се изиска задълбочен последващ анализ на машинните устройства, които са отпечатвали празни или частично празни бюлетини. Като такъв, той да се направи от съответните институции отговорни за сертифицирането и работата на машинните устройства. Също така в него да се включат не само тези 146 или 148 машини, които са спрели по една или друга причина, а да е конкретно насочен към машинни устройства работили в секции, в които има данни, че такива частични бюлетини са отпечатвани по време на изборния ден.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Само една съвсем дребна бележка. Много пъти съм го казвал. Сертифицирането е много сложен процес. Сертифициране на машините за провеждане на избори в България по същество не е извършвано като такова. Извършено е действието установяване на съответствие. Сертифициране вече никой не смее да го каже. Там нещата са съвсем различни. Нека това което се готвим да направим към ЦИК, да не бъдем грешни и да бъркаме като тях. Да заменим сертифициране с институции, които са отговорни за установяване на съответствие.

Вторият момент е, смятам че е удобно да бъдат изброени поименно, не еди-кой си. Защото ако ги изброим поименно и ЦИК обърне внимание на това заедно с общественото мнение, ще използва тези институции. Много често ЦИК използва някаква институция, която на никой не е известна. Вика един колектив, събира някакъв колектив от някои експерти от не знам къде, прави нещо. Размахват един документ. Те дадоха еди-кой си документ, който по същество е нищожен, тъй като не е от тези институции, които всички твърдим, че са държавни, важни, обръщаме им голямо внимание, не ги negliжираме и т.н. Ако споменем Института по криминология, ако не го споменем, това е въпрос на гласуване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВА ЛАЗАРОВА: Надежда Гологанова има думата.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Това което исках да кажа е изобщо да не споменаваме тези 146 или 148 машини, защото повечето от тях бяха такива, които спряха да работят поради други дефекти. Да кажем машините, които са имали проблеми с бели бюлетини или частично отпечатани бюлетини.

Второто предложение, което се оформяше докато говорихме е да се направи сравнение на хартиите, които са ползвани през последните няколко години, анализ и сравнение и по някакъв начин, ако има възможност и да се тестват, както Стефан Манов предложи, но най-малкото да се сравнят.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВА ЛАЗАРОВА: Иванин Кънчов и след това Стефан Манов има думата.

ИВАНИН КЪНЧОВ: Тези машини, които Надя Гологанова спомена, аз не съм изцяло сигурен, че тези машини са отпечатвали постоянно празни бюлетини и заради това са премахнати. Сега ще ви дам един пример от Врачанско и Монтанско. В секции, където бяха техници мои приятели, при една такава появила се бюлетина, РИК казваха на СИК-овете, да гасят машината и да се приключва с тази машина и да се минава на хартиени бюлетини.

След като отиваме на място, проверяваме, оправяме машината тя си продължава работата и вече бюлетините излизат по нормален начин. На някои места се появиха тези празни бюлетини още един път. На повечето места или не са се появили или са се появили един път. Така че тези 146 машини, според мен не са направили някакъв грандиозен дефект за да изчезнат машините и да ги изключат, а според мен се е случило точно както при нас. РИК-овете са подали на СИК-овете, те да бъдат изключени и да се продължи на хартия. Аз това не можах да го разбера, защото звънях на колцентъра на „Сиела-Норма“ и те казаха, че машината трябва да се оправи и да се продължи и в никакъв случай не трябва да се изключва. И

тук има едно голямо разминаване, какво казва едната институция и какво казва фирмата, която е наета от същата институция. Едните казват да я махнем, други казват да я оставим и да я оправим. Същото беше когато направихме запитването за шпурлата и дали има такава хартия в Печатницата на БАН. От там казаха, че има такава хартия, но чакат от ЦИК да им дадат позволение да ги създават и да ги приготвят за изборите. А от ЦИК казват, че в Печатницата на БАН такава хартия няма. Аз тук съм много раздвоен.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Използвам право на отговор. Специално точно това се опитвах да кажа, че тези 146 или 148 машини, които спомена в началото Дончо Пачиков, а впоследствие и Ива Лазарова, не искам да се споменават, защото част от тях, не са по казуса с белите бюлетини. Имаше в две съседни секции на няколко места разменени. Тези машини бяха изключени. Имаше такива, които изобщо не са тръгнали и разни други проблеми, но не и с бели бюлетини. И по голямата част от тези 146 машини мисля, че са били с други проблеми, а не бели бюлетини.

СТЕФАН МАНОВ: Аз само искам да предложа, понеже се очертава какво да направим, да обобщим какво смятаме да попитаме ЦИК по следния начин. Да концентрираме въпроса по така наречените бели, неотпечатани бюлетини. Да не споменаваме бройка на машини, защото очевидно тази официална бройка машини не е непременно машините, които са създавали този проблем. Да настояим в това писмо да се направи анализ въз основа на тестове с физическите устройства, съответно които са дали този дефект. И да включим, то е ясно, че не може да бъде пълен списък, но тези от нашите наблюдателски организации, които са идентифицирали секция с номер да ги напишем. Например секция номер, както Цветелина Пенева каза, че разполага.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Аз ви изпратих вече бюлетини така, че там се вижда секция номер РИК и номер машина.

СТЕФАН МАНОВ: И да настояваме този анализ да бъде проведен с участие на експерти от компетентни институти държавни. Може в скоби да изпишем БИС, БИМ, но и Института по криминалистика, аз не възразявам, напротив. Тук моята струнка на служител на частна фирма, но и да бъдат включени експерти на фирмата производител, не говоря за „Сиела-Норма“, говоря за Смартматик, а те ако си делегират на някой си, си е тяхна грижа, с цел да се идентифицират цялостно причините за този род дефект. Знаете, че когато се прави една съдебна експертиза, съдията задава задание на експерта и може да се сложи подвъпрос. Например при генериране на такава бюлетина вота реално във флашката ли е или не и така, може да го обмислим.

В общи линии исках да кажа следното. Да се концентрираме върху проблема за тези бели бюлетини или не добре отпечатани бюлетини. Да индикираме няколко номера на машини, които евентуално знаят за секциите, които са дали дефект като пример. И да настояим да се създаде комисия от представители на държавни институции, може и БАН, специалисти по хартия, но и производителя на машините. Това са три елемента от нашето предложение, ако ги резюмирам принципно. След това текста трябва някой да го напише. Като обърнем специално внимание на факта, че всички подобни тестове трябва да се извършат с реалната хартия използвана на последните избори, а не с демохартия. Свърших с предложението ми за писмо.

Сега продължавам с още два елемента. Ако не се лъжа, всичкото установяване на съответствие от БИС, БИМ и т.н. е с демоверсии машини с хартия, която не е хартията в изборния ден. По никакъв начин нито една институция в страната не е предварително удостоверявала, както и да било хартия. Имаме откъслечни данни от протоколи, от интервюта на ЦИК за предходни избори, когато се обвиняваха със „Сиела-Норма“ за шпуплата и т.н., което се твърди че ЦИК е дала за анализ на специализирана

лаборатория хартията от предходните избори през м. април 2023 г. и тя си била отговаряла на спецификациите на производителя. Това са някакви последствия.

Аз твърдя, че машините никога не са били в реална ситуация тествани с десетки отпечатани бюлетини, както се случва в един изборен ден, с хартията от изборите. Може и да греша, но в мен това е дълбоко убеждение.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Само искам да припомня как вървеше информацията от ЦИК към РИК и към СИК-овете по повод на тези бели бюлетини и какво беше крайното разпореждане на Централната избирателна комисия. В Централната избирателна комисия където е установено такова нещо, процедурата беше да отрежат тази празна бюлетина, да направят протокол, да го съобщят в РИК, който протокол сигурно е в изборната документация въобще. Тук дали може да добавим? Понеже Стефан Манов много професионално формулира всичко, което е като наше мнение, запитване към Централната избирателна комисия, аз предлагам да му гласуваме мандат да състави това запитване в качеството му на заместник-председател на Обществения съвет и да го изпрати на всички за някои дребни съгласувания и да не се бави. Може би в рамките на утрешния ден да сме готови с текста на това писмо, с тази готовност, която Стефан Манов тук демонстрира.

Предполагам, че не е проблем за ЦИК да събере информация от РИК-овете, в кои секции се е случило такова нещо, въз основа на протоколите, които са съставени от СИК-овете по въпроса, които протоколи са по разпореждането на Централната избирателна комисия, след анализа на случая с белите бюлетини. Тогава вече Централната избирателна комисия ще се ангажира с въпроса, кои точно машини са били като номера, говорим за фабрични номера на съответните машини. Аз се присъединявам към мнението на господин Манов, анализаът да бъде

извършен точно върху тези машини, не върху демомашини, не върху демохартия. Всичко е демо и най-накрая изборите са демо и демокрацията е демо и всичко е толкова много демо, че няма докъде. Така че тук наистина би следвало да се върнем към реалността. Ключовото, което исках да кажа е да предложим на Централната избирателна комисия да се събере информация от РИК-овете, къде са правени такива протоколи, т.е. от там да знаем кои са машините. Машините са налични след изборите, реалните машини от тези институции за общ анализ. На една от тях или случайни извадки, без такива преднамерени извадки, както такива преднамерени извадки, както беше последния случай в Министерството по електронно управление. Машини, които не бяха готови за изборите и хартията е демо и резултатите са демо и всичко е демо. Благодаря.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Аз искам само да потвърдя тезата на Стефан Манов, действително по време на удостоверяване на съответствието на машините за гласуване, не само на тези, но и на предходните избори след април 2023 г., не са правени тестове с реална хартия, тъй като Изборният кодекс го забранява и това нещо е вписано в доклада, който нашия наблюдател направи за удостоверяване на съответствието. Нека да напомня, че нашата организация имаше единствения регистриран представител, който присъства и беше в трите институции по време на процесите на удостоверяване. Има подробен доклад, който е публично качен на фейсбук страницата на нашето сдружение. Който се интересува може да го прочете. Там тази констатация е написана. Благодаря ви.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Понеже една година следих целия процес на сертификация в три поредни избора, имахме два парламентарни и после президентски избори. Всъщност само един институт се занимава с хартиите, мисля че е БИС. Ако питането ни е само за тези хартии мисля, че

по компетенция трябва до тях да се допитаме и вече към Института по криминалистика, аз нямам нищо против. Това са сериозни институции.

Самите машини за тестовете, за които Дончо Пачиков каза, ги изтеглиха и не бяха готови за избори, но те не са демомашини. Те се изтеглят от общия брой машини. Проблем е сега, че те не са заредени със софтуера за изборите. И това винаги създаваш проблем. Те започват тестове, защото много от тестовете могат да се правят без софтуер за изборите. Тества се тази машина има ли електромагнитни излъчвания. Тества се хардуера на екрана, на хартията.

Проблем е, че този институт, който тества софтуера може да започне да го тества, когато са готови всичките кандидатски листи, а това става няколко дни преди изборите. Това реално тестване започва в този кратък период. И това е факт. Аз говоря с тези хора години. Това е факт

За тези последни избори имахме нова технология за удостоверяване на съответствие, коректен е Дончо Пачиков, никога не е имало нито одит, нито сертификация. Сега имаме нова методология за удостоверяване на съответствие и тя беше качена едва месец преди изборите на сайта на МЕУ. Може да я видите. В нея се позволи да се прави тестване на софтуера със случайни кандидати, стига номерата на партиите и на кандидатите да отговарят на тези, които са в реални избори, което за първи път развърза ръцете на Института занимаващ се със софтуера, да започне по рано тестове, макар не с истинските им имена на депутатите, но със същия брой номера и се предполага, че калкулациите са същите. Колкото до хартията, тя е демо и винаги е била демо и това е проблем, за който и ЦИК не веднъж казва. По закон така е записано, поради страх някой нещо да не направи с тази хартия, да не отпечата предварително в Костинброд. Те по закон не могат да ползват друга хартия.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз считам, че този доклад, който са подготвили хората от организацията на Цветелина Пенева е много важен.

Предполагам, ако не е трудно да го изпрати като линк. В това запитване или предложение, което прави до Централната избирателна комисия, да се позовем и на този доклад, нещата които са се случили и на еди-коя си организация за еди-какво си. Смятам, че по този начин въпроса, който поставяме на ЦИК ще стане по-сериозен. Да се позовем на нещата. Освен позоваването, мога да изпратя на Стефан Манов, ако се е наел да подготви въпроса към ЦИК, това указание, което ЦИК изготви към РИК и СИК-овете, какво се прави когато има бели бюлетини. Едно писмо е при мен, а има още едно писмо, за което ми съобщи Пенчев, което той го има. Тези две писма, плюс материала, който е от организацията на Цветелина Пенева, плюс общата ситуация, която е общо известна. И по този начин, когато поставим този въпрос към ЦИК, ние ще кажем основания. Ако този момент го нямаме на основание на, ЦИК няма да ни разберат. Те говорят само този език, в смисъл на правно оформени документи. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВА ЛАЗАРОВА: Нека да се обединим около изготвянето на такава позиция, искане от Обществения съвет. Предлагам ви когато е готова, в ден различен от утре, тъй като съм сигурна, че и Стефан Манов и всички останали имат достатъчно други задължения, да ви я изпратим в рамките на следващата седмица. Да направим една работна среща онлайн, за да може всички да са се запознали с нея и да се обединим около окончателен документ, който впоследствие да бъде и нашата позиция, която да изпратим.

Стефан Манов има думата.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Да насрочим такава работна среща след няколко дни и на следващата седмица да приемем това, което сме се разбрали на работната среща след няколко дни. Нещата са много динамични и няма защо да се бавим. Ако следващите избори са на есен, след изборите в САЩ, нямаме време да отлагаме една седмица, две седмици, три седмици. Само предлагам, ако го приемете.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВА ЛАЗАРОВА: Аз нямам нищо против да изготвим такъв документ, който да се изпрати по пощите на всички до сряда и след това да има заседание в четвъртък, на което да го гласуваме и да няма работно заседание. Да го обсъдим и гласуваме. Както се разберем сега.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Аз мисля, че няма нужда да чакаме нарочно заседание за нещо, което сме обсъдили вече в такива детайли и подробности, да го направим, но зависи от Стефан Манов.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВА ЛАЗАРОВА: Присъединявам се към Стоил Цицелков, че можем да направим работно заседание на което, ако се обединим около позицията, че сме съгласни с документа да го изпращаме и без да има нужда от следващо заседание.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Да поканим Смартматик, като производител на машините, за да можем да получим тяхното мнение по отношение на проблемите, за които не знам на колко избора подред вече страдаме в изборния процес в България.

Предлагам следния начин на действие. Понеже господин Цицелков може да спомогне на една такава покана, да оформи самата покана, да я изпрати да я видим, все пак е от името на Общественият съвет.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Не мога да ви предложа такава услуга. Мога лично да се обадя на менажиращия директор и да го покана. Покана няма да му изпращам, защото ще излезем извън адекватната комуникация.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Предлагам следната процедура, ако няма кой друг да се наеме, аз ще се наема да подготвя поканата до Смартматик и ще я изпратя за общо съгласуване. И да оповестим медиите, че отиваме към такава процедура, каним производителя да разговаряме по еди-какви си въпроси. След като господин Цицелков има такива възможности да потвърди тази покана, на базата на личните си познества, позиции и контакти с въпросния мениджър на „Сиела-Норма“. Така добре ли е?

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Напълно съм съгласен. Ако изготвим покана ще изглежда много по-добре.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Ако погледнем глобално, сега в момента погледнато от страна на производителя Смартматик може да има много приказки срещу тях за и против, това е един друг въпрос. Общо взето в последните, не знам колко избори, авторитета на Смартматик в световен мащаб страда. Тук няма какво да се спори.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Те спечелиха дело в Калифорния току що за информации, за тези фалшиви новини. Те са хора, които смятам, че наистина, ако ги поканим, биха предоставили експертиза. Стига наистина договора да им позволява, мисля, че им позволява, че когато говорят за устройствата си като устройства, а не конкретно за нашите избори, ако не го фокусираме в тази или друга секция, а говори за машини и за проблеми генерално, мисля че ще дойдат.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Взехме решение за сряда, взехме решение да направим покана и да бъде изпратена от председателката до Смартматик, но има и други проблеми, които бих могъл да спомена и съм ги наблюдавал. Аз в секциите, които посетих в 15-ти избирателен район се оказа, че в нито една секция няма поставени телефоните за съобщаване на проблеми във връзка с МВР и Прокуратурата. Други наши наблюдатели потвърдиха, че и в други избирателни райони е било така. Други наши наблюдатели ми казаха, че в техните секции, където са ходили е имало тези телефони. В тези секции на които аз зададох въпроса, защо ги няма, отговора беше почти единен. При инструктажа на СИК-овете са им казали, че полицаите, които са на всяка една секция ще изпълняват ролята, ако има някакви проблеми, да бъде съобщено чрез тях от МВР. Нашето мнение е, че тези полицаи, които са в СИК-овете имат съвсем друго предназначение, да съблюдават спазването на обществения ред.

Още един момент, който наблюдавах. В 15-ти РИК в Плевенски избирателен район, за разлика от други избирателни райони, които посетих, подписа на протокола за приемане на бюлетините беше направен по абсолютно неправилен начин, за което явно е виновна Община Плевен, което ние ще го оформим към нашия РИК, да вземат решение какво ще правят. Описаните в протоколите, по изискванията на Методическите указания, трябва да бъде по следния начин. Един кочан на първия ред от номер бюлетина, до номер на бюлетина. Има два кочана. На втори ред втория кочан от номер до номер. В Плевен бяха направили така. Примерно има пет кочана въпросната секция, на един ред е написан номер 1 от първи кочан до номер последен на петия кочан, което е проблемно във връзка с дело, което все още тече във ВАС, по повод злоупотребата с изчезнали кочани, използвани кочани за подмяна на вота и т.н.

В Методическите указания специално за МВР и прокуратурата това е отбелязано и в нашия чек лист и това беше нещо, което нашите наблюдатели трябваше да гледат. Никъде ги нямаше. В Ямбол имаха. На едно място ми казаха, че са сложили старите. Имали някакви останали. Но там пише че става въпрос за избори 2023 г. местните избори.

РОСЕН АНДОНОВ: Аз се занимавам с компютри от 24 години. Експерт съм по сигурността – хардуер и софтуер. Искам тук да споделя моето виждане относно това, което каза господин Манов. Проблемът е във флашките. Ако проблемът е хардуерен, празните бюлетини ще бъдат различен размер. Това означава, че валякът се пързая и се пързая по различен начин. Ако проблемът е софтуерен, аз предполагам, че проблемът е софтуерен, но първо трябва да сравним бюлетините, за да изляза със заключение. Със софтуер може да се даде команда през какъв процент или през какъв брой да се подпечатват празни бюлетини и ако те са абсолютно равни по между си, проблемът е пак софтуерен. Тук някой казва, да завъртим еди-колко си пъти и софтуера може да се нагласи. Дали

отпечатва или не, пак софтуерен е проблема. На първо време е много важно да направим анализ на бюлетините, техния размер.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Приехме, кой подготвя предложението към Централната изборителна комисия от тук присъстващите, за да е ясно кой каква задача и задължение е поел. Аз поех да направя поканата към Смартматик. Трябва да има и една покана към „Сиела-Норма“, а може би двете покани са практически близки една на друга, но едната трябва да е на български, а другата да е на английски. Ако искате да се опитам да изготвя една покана и да я клонираме на двата езика, за двете организации, за които говорихме. Кой пое ангажимента да направи проформа на предложението към Централната изборителна комисия?

Разгласяваме ли в общественото пространство поканите към „Сиела-Норма“ и към Смартматик или го правим зад гърба на обществото, правим го от името на Общественият съвет за консултации на такава работна среща, по повод проблемите, които възникнаха в последните шест изборни процеса протекли в нашата страна, използвайки тези машини или не съобщаваме на медиите и го правим само в качеството на Обществен съвет.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Смятам, че нашата работа би била интересна за обществото и за медиите, в случай че изпратим такива покани. Вярвам, че една е добре и за двете. Може да не я превеждаме. Партньорите на „Сиела-Норма“ ще я преведат или аз ще я превода, няма проблем. Не мисля, че правим нещо зад гърба, когато не споделяме всяка стъпка от работата си. Мисля, че ще бъде полезно да го споделим, ако се осъществи такава среща и ако на нея се каже нещо интересно и полезно, което си струва да се сподели. В противен случай ние какво ще кажем, изпратихме едно писмо.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Не изпратихме едно писмо, а планираме провеждане на среща, във връзка с което сме изпратили покана.

СТОЛИ ЦИЦЕЛКОВ: Без резултат от срещата какво да кажем. Това е моето мнение. Аз не ви ангажирам.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Нека да обсъдим единия и другия вариант, но хубаво е да кажем какво се каним да правим. Чакаме нещо да стане, да не сбъркаме. Ние не можем да сбъркаме в този случай. Имаме право по Правилата за работа на Обществения съвет да каним всякакви видове организации. Ние не правим нещо извънредно. Ние не правим никакви нарушения на закона, каним най-различни хора да разговаряме с тях.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Ако не информираме обществото за всяка стъпка от работата си, също не правим нищо зад гърба на обществото, както го формулира.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз това го казах в кавички, защото не е информирано обществото. Искам да припомня едно твърдение, което беше миналата година, че Общественият съвет се явява от време на време в общественото пространство, от време на време прави нещо, като няма гласност на това, което прави, може да се стигне до такива заключения. Аз ще ви припомня протоколите на Обществения съвет не бяха подписани и в тази връзка не бяха публикувани и тогава възникна мнението в Народното събрание, че Общественият съвет се събира да пие кафе. И тогава имаше едни перипетии, от които излязохме с много добро положение от тази ситуация. Да не изпадаме пак в нея. Може да каним който искаме, а дали ще дойдат или не е вече техен въпрос.

Когато обществото знае, че сме изпратили такива покани „Сиела-Норма“ остава в едно особено положение и няма как да откаже такава покана, защото след това ще възникне въпроса, вие сте поканени защо отказате. Същото важи и за Смартматик. Аз съм сигурен, че и „Сиела-Норма“ и Смартматик държат на авторитета в обществото и пространството, а при Смартматик и в света. Защото за тях знаете колко отрицателни неща се говорят. Имало някакво дело в Калифорния, голяма

работа. Нашата територия не е подвластна на юриспруденцията на Калифорния. Нещата вървят. И след като Смартматик е тръгнал да спори по това нещо в съда, ясно се чувстват засегнати и те в момента са също засегнати.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВА ЛАЗАРОВА: Понеже идеята ни е това да е работно заседание, на което няма да се води протокол, за което поканените хора предполагам биха се съгласили. Защото по договор имат задължение да говорят или да не говорят пред обществото. Каним ги и не виждам защо това трябва да се оповестява на широката публика. Това е по отношение на двете срещи, които се надявам да успеем да проведем и за които си говорихме, че ще бъдат работни срещи, а не заседания.

Предлагам да процедираме по следния начин. Стефан Манов с помощта на когото прецени и който се включи и както знаем, ще изготви съответното писмо, ще ви го изпратим и на работно заседание другата седмица ще го обсъдим, след като ще си дадем срок, както Стоил Цицелков каза по рано днес, от няколко часа до един ден, за да си изразят позициите хората писмено през имейл и след това ще го изпратим до Централната избирателна комисия.

Цветелина Пенева има думата.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Хубаво да не се разпростираме много във времето, затова адмирам да прекратим заседанието за днес, но остават много въпроси, които не сме обсъдили, а мисля че заслужават своето внимание. Това е начина на организация на отчитане на гласовете в секционните комисии. Това е проблема за мен на избори, а именно големия процент сгрешени протоколи, което според мен още не можем да кажем точно колко е. Така ще стане ясно, колко процента от СИК-овете ще си получат допълнителното възнаграждение за верни протоколи. За мен това е най-големия проблем, а именно недостоверното отчитане на изборните резултати, независимо дали говорим за хартиено или за машинно

гласуване. Предлагам на следващото заседание на Обществени съвет да дебатираме по тази тема и да видим какво като Обществен съвет можем да излезем с констатации и препоръки. Благодаря.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Съгласен съм с това предложение. Има един субективен фактор за минимални грешки, където един сбор не са направили, което може да се коригира за една минута и не са взели възнаграждението. Всичко е коректно, но за една малка грешка не получават 25 лв. Ефектът е много неприятен с тези 25 лв.

СТЕФАН МАНОВ: От друга страна аз разбрах, че възнаграждението на председател на СИК в чужбина е 300 евро. Аз като председател на френска секция, на френските евроизбори съм получил 150 евро. Моите членове на СИК във Франция са доброволци и не получават и една стотинка. Такъв е закона тук. Той си изпълнява задълженията. Като не му харесва да се откаже. Само с пари това не става. Като не искаш, стой си вкъщи. Демокрацията е гражданска активност. Той не е отишъл за пари там. Там става печалбарство, покупка и продажба на гласове на партиите. По 9, 7 члена на СИК в селата, а гласуват по 20 човека. Ние сме петима в СИК, а гласуват по 200, 300 души примерно. Говоря за български избори. Във Франция 4 души ми е СИК, а в моята секция са гласували 600 души. Броил съм 600 гласа. Това е друга тема. В България го обърнаха на пари.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Предлагам на следващото заседание да обсъдим работата по отчитане на изборните резултати в секционните комисии и какви препоръки можем да дадем като Обществен съвет. Не че не сме ги давали досега, но е редно да се говори не само за сбъркани машинни бюлетини и за не добра работа на машините, а трябва да се говори като цяло и за резултатите, които произвежда нашата изборна технология 2 в 1, не само избори 2 в 1.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Съвсем традиционно искам да се изкажа в следното направление. За поредни избори останах с впечатление, че ако

разглеждаме Изборния кодекс като закон, а Методическите указания като правилник за приложение на този закон, Методическите указания абсолютно не се изпълняват практически навсякъде със сериозни отклонения. Това което засегна Цветелина Пенева за броеето, изсипване на бюлетините. Продължавам да твърдя, че тази ситуация е, понеже никога за тези 10 години от съществуването на Централната избирателна комисия, не е имало случай при нарушение на Правилника за приложение на закона, т.е. Методическите указания, да бъдат налагани наказания, съответно което е посочено в закона. Тук не е въпроса от някой да се съберат по 2000 лв., въпросът е да бъде обявено и да се знае, че на това нещо е обърнато внимание. СИК като колективен орган да може да бъде преследван за наказателна или административна отговорност. Същото е за РИК и за ЦИК и всеки прави каквото си иска и най-накрай Общественият съвет сме се събрали да правим анализи за това, което не е свършено от тези независими органи, които си правят каквото искат. Тук в основата нещата според мен са сбъркани и от там произтичат всички останали последствия. Това е глобално заключение. Ако това можем да направим като заключение, значи това означава, че от следващите избори всичко ще бъде перфектно.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Аз искам да направя предложение за дневен ред за следващото заседание, традиционно общо становище, защото анализ може би няма да напишем. Ако се обединим поне с общи изводи по пет точки, например машини, аз имам емпирична информация, която мога да споделя, ако искате нещо общо да правим. Това моля да включим за следващото заседание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВА ЛАЗАРОВА: Искате ли да включим още нещо в точка разни или да приключим със заседанието за днес?

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Предлагам да обмислим всичко това, което споделихме и да приключим.

СТЕФАН МАНОВ: Може ли да кажа в точка разни само едно изречение. Както съм казал миналия декември, аз като дългогодишен сторожник на темата за ротация на мандатите на шест месеца, тези шест месеца минаха. Ако има организация, която не е била досега нито председател, нито заместник-председател и има желание да поеме работата на заместник-председател, съм готов понеже тези шест месеца са изтекли, да отстъпя от позицията на заместник-председател, така че организации които никога не са били в такава роля, могат да влязат в хода на ротацията. Както съм го заявил м. декември като ме избрахте, както съм го препотвърдил м. февруари, така казвам и сега. Идеята е ако има организация, която желае. Казвам го за да го обмислите, включително и хора, които не участват днес евентуално.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВА ЛАЗАРОВА: Имате пълното ми съгласие, както си говорихме още когато гласувахме през м. декември, да има процедура за ротация. И също така е дошло време отново да говорим за предложения за промени в правилата, които обсъдихме много пъти и които е крайно време да гласуваме и приемем, за да можем да ги изпратим към Централната избирателна комисия. Разбрахме се това да е след изборния ден, така че мисля, че този момент също е назрял.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Понеже заговорихме за ротация. Единствено Иванин Кънчов не е бил в състава на председател и заместник-председател. Така че може би е хубаво да го номинираме, ако има съгласие от негова страна и неговата организация за един от заместник-председателите в следващия мандат. За да има приемственост, нещо което отдавна е в моето съзнание, аз ви предлагам да номинираме Стефан Манов за председател, все пак да има някаква приемственост. Не може изведнъж да сменим целия състав.

СТЕФАН МАНОВ: Мандатите не са изтекли. Те са едногодишни. Има си правила. Аз съм сторожник на по-честата ротация, да не мислите, че искам да разчистим всички. Хората си вършат работата.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Иванин Кънчов постепенно ще навлезе. Той е много активен, пише най-различни неща, които минават като информация. Негово предимство е, че има подкрепата на инж. математик Пенчев, който е дългогодишен математик, програмист и шеф на определена група техници, които се занимават с машини. От него получаваме безценна информация. Известна е тяхната борба по размера на ролката. Борбата продължава във връзка с хартията, което си има своето значение. Активни хора са.

Пожелавам на всички лека вечер.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВА ЛАЗАРОВА: Закривам заседанието.

/ Закрито в 18 часа и 15 минути /

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Ива Лазарова

Стенограф:

Силвия Михайлова